

PAULO ĢENA TORETORE GALATIA EKALESIARI ĢERI

Galatia vaġa-foforina guruġari

Paulo na mai fefa tu betaġu Antioka, Efeso o Makedonia ai etanuto-ġoi nuġanai etoreato. Mai tu laġani 48 ema 58 fakari ai ta etoreato. Mo tu Iesu maki emaseto murinai vau. Ĝia ġena guruġa baregori mai fefa nuġanai tu karoa 2:19-21; 3:2-3; 3:11; 5:1 ekiraġirito.

Paulo na mai fefa etoreato korana tu Iuda tarimari tari ġe-ekalesiato moġeri na Galatia ekalesiari vevaġa-riba kererer i ġevinirito-ġoi naima. Ĝia ġekirato-ġoi, tarimarima tu Mose ġena taravatu guruġari beġe korana-iaġirini vauro vevaġa-maġuri korikori beġe ġoitaġoani. Moġesi naima evaġa-guruġa gwaġiġirito, ekirarito, maġuri ema vei-iobukaiobuka tu veġabidadama ġereġana ġenana moġo Barau ġena namo ema varevare-baras nuġanai bita ġabiani, a dia ġera ġauwei e veiġa ġerina. Ema ekirarito, ġita tu Keriso ġena mase na taravatu ġena seġuka na eruġa-vagħirato, ema ġita tu Iauka Veaġa varau taġabiato, be Iauka na bene ġori-kaura.

Paulo na ġena fefa tu maigesi eboiogħajato:

1. Paulo tauġena na Vari Namona guruġana ekiraġiato - karoa 1-2
2. Vevaġa-maġuri tu taravatu ġenana ba Barau ġena namo e varevare-baras ġenana eiaġomani - karoa 3-4

3. Veīga rakavari ġerina bitana raka-faka ba rogo bitana veiri - karoa 5-6

¹ Au Paulo, apostolo tarimagu na mai fefa tu ġomi Galatia nuġanai ekalesia doğoromi ġemi atore-iaġosiani. Au tu dia tarimarima ġeri urai mai ġauvei aveiani, e dia tarima ta na etuġuguto, mai apostolo ġauveinā bana veia etato. Asīgħina. Au tu Iesu Keriso ema Tamara Barau na etuġuguto nai, mai apostolo ġauveinā aveiani. Iesu Keriso tu Barau na mase na ma evaġa-varigħi ġenogħiato.

² Ĝegu vevaġa-namo tu tarikakara mabarari au ġesi mainai ġatanuni ġesi, ġomi Galatia nuġanai ekalesia doğoromi ġemi ġatugu-iaġosiani.

³ Barau ġita Tamara ema Vereġauka Iesu Keriso ġerina namo e varevare-bara ema maino ġomi ġemi ai bene tanu.

⁴ Iesu Keriso na ġita ġera Barau ema Tamara ġena ura ekorana-iaġirito, ġia tauġena ġena maġuri ġita ġera rakava dainai etore-tariato. Mo veīga eveiato anina tu, ġita toma mai tanobarai etanuni rakavana ġenana bene vaġa-maġurira uranai.

⁵ Tamara Barau arana bitana vaġa-raġea vanaqivnaġi! Amen.

Vari Namona tu sebona kwariġutu moġo

⁶ Ĝomi na mani maġuri boġi veia nai, au tu badaradara-rakava moġo. Korana ġomi tu Keriso ġena namo e varevare-bara lorinai, Barau na ekeamito, ġena tarimarmai boġono iaġo ġana. Ma nuġanai ġomi tu asikauna ġia ġenana ma boġo

ragaraka-veğita, benamo vari boruna ta ma boğō ġabi-rağea.

⁷ Mani vau boğō ġabi-rağea manığa tu dia Vari Namona. Asığina ġinavağı moğō. Ğomi mani tu moğoni, tarima kotari na ġeğofa-veğonumini. Ğia ġeurani tu, Keriso Varina Namona beğene vei-veğonua veğata ġetoni.

⁸ Senaġi ġai na ġomi tu Keriso Varina Namona moğō ġemi ġaqobata-iağıato, ma vari boruna ta tu asığina. Bema ġai o guba aneruna ta vari boruna ta ġemi ma baġa ġobata-iağıani nai, dei moğesina beveini tarimana tu, rakava baregona ġenai betanu-vanaġi vanaġini.

⁹ Mai guruġa tu bita kiraġia, senaġi au na mai akiraġi-ġenogħoġiani. Bema tarima ta na ġemi ai “Vari Namona” easi-ġobata iağıani, senaġi ġia na eġobata-iağıani varina tu mo ġogabi-rağeato varina moğā ġesi asi ilaila nai tu, mo tarima ġenai rakava metona baregona bene tanu-vanaġi vanaġi.

¹⁰ Au maiġesina aguruġani tu, tarimarima na beğene ġabi-rağegu ġana, ba Barau na bene ġabi-rağegu? Ba mai tarimarima iauri navaġa-namori ġana aguruġani? Bema tarimarima iauri initoma maki roġo navaġa-namori barasi, au toma Keriso ġena vetuġunaġi ai tu asi bara iaġo.

Paulo apostolo tarimanai eiäġoto varina

¹¹ Tarikakagu mabarami, au na ġomi avaġa-guruġa korikorimini. Mo Vari Namona na ġomi ġemi ai aġobata-iağıato, moğā tu dia tarima ta ġenana erefo-taġuito moğō varina.

12 Mai Vari Namona maiğā, au na tu dia tarima ta ġenana aġabiato, ema dia tarima ta na evaġa-ribaguto. Asiġina ġinavaġi. Mai Vari Namona maiğā tu Iesu Keriso tauġena na ġegu ai evaġa-foforiato vau arbaiato.

13 Au guinenai Iuda ġeri doġoro nuġanai atanuto-ġoi nai, kara aveirito-ġoi variri tu ġoseġaġirito, be ġomi ma ribami. Barau ġena ekalesia doġorona aīgesi avaġa-midigu midigurito-ġoi e alai-lausilausirito-ġoi bana vaġarakavari veġata atato-ġoi variri tu ma ribami.

14 Au na Iuda seneri ġeri maġuri mabarabarari akorana-iaġi ginikaurito-ġoi. Ma au na mai maġuri aveiato-ġoi nuġanai tu, Iuda tarimari au ġuru karogu tauri mabarari au na aguine-iaġirito-ġoi.

15 Senaġi au tu roġo sinagu legana nuġanai, Barau na eġabi-virigiguto, ema ġena namo e varevare-bara lorinai ekeaguto, ġia ġena ġauwei bana veia etato. Benamo Barau na eura-viniato ġaronai,

16 Natuna au ġegu ai evaġa-foforiato. Keriso au ġegu ai, Barau na evaġa-foforiato, anina tu, ġia eurato, au na Natuna Varina Namona irau bese tarimari ġeri ai bana ġobata-iaġia ġana. Barau na Natuna ġegu ai evaġa-foforiato nai tu, tarima ta ġenai asi ma avedanaġito.

17 Ierusalema ġana ġeapostolo-guineto tarimari ġeri ai vedanaġi maki asi avaraġeto. A au mo veiġa aġoitaġoato murinai tu, maoromaoro Arabia ġana aiaġoto. Ma monana ma aġenogħoi-iaġoto Damaseko ġana.

18 Monai, lağani toitoi (3) ġevanaġito murnai vau, Ierusalema ġana avaraġeto, Petero gesi baġana guruġa-ġuruġa uranai. Petero gesi Ierusalemai ġaro gabanana imaima (15) ġatanuto.

19 Au mo negai apostolo boruna ta tu asi aġitaiato. Au tu Vereġauka tarina Iakobo (o Iames) moġo aġitaiato.

20 Barau ġoiranai au na ġomi mai tu guruġa moġoniri atore-vinimini, asi aġofaġofani.

21 Ierusalema araga-kwaneato tu, Siria ema Kilikia tanori ġana aiaġoto.

22 Keriso ġena tarimarima, Iudea tanonai ġetanuni ekalesiari, au ġitaġitagu ġia tu asi ribari.

23 Senagi ġia na au tu varigu korina moġo maiġesi eragato ġeseġaġiato-ġoi, ġekirato-ġoi, “Ġita guinenai evaġa-midigu midigurato-ġoi e elai-lausilausirato-ġoi tarimana, toma tu nevaġar-rakavaia etato-ġoi veġabidadamana ma eġobata-iaġiani.”

24 Benamo Barau na kara au ġegu ai eveiato, moġa ġeseġaġiato nai tu, Barau ġevaġa-raġeato.

2

Apostolo tarimari na Paulo ġena ġauvei ġevaġa-moġoniato

1 Lağani gabanana vasivasi (14) ġekorito murnai vau, Banabas gesi Ierusalema ġana ma ġaġenogħoi-iaġoto. Tito maki au na aġori-kauato, be ġia maki ġaiaġoto.

² Au tu Barau na ġegu ai evaġa-foforiato, naima aiaġoto Ierusalema ġana. Ma monai Vari Namona, irau bese tarimari ġeri aġobataiato-ġoi varina, Ierusalema ekalesia ġeri akiraġiato. Ma mo Vari Namona tu veġorikau tarimari baregori ġereġari ġeri ai maki akiraġiato, ġia na ġegu ġauvei beġene vaġa-moġonia ġana; korana agarito, akirato, asi namo au ġegu ġauvei guinena moġa, o mai ġauvei variġuna aveirini maiġa asi tauri ai beġe iaġoni gariri.

³ Tito tu Griķ tarimana, ma au Ierusalemai neganai, ġia tu au ġesi, senaġi ġia tauġanina kefina beġene lama-vaġia ġigiraġena tu asi ġeveito.

⁴ Senaġi ekalesia o tarikaka ġofaġofari tari ġai fakamai ġerakatōga-ġairito, ġeurato tu, Tito tauġanina kefina beġene lama-vaġia veġata ġetato. Ĝia ġai fakamai ġema-rakatoġa-ġairito, korana ġeurato, ġai Keriso Iesu ġesi ġasebonato nai, ġai ġema maġuri namona e fakana maiġa, beġene ġita-lemaia uranai. Korana ġia ġeri ura tu, Iuda ġeri sene taravaturi na ġai ma beġene barubaruma maia.

⁵ Senaġi hora misina nuġanai ta maki ġia garori tu asiġina ġinavaġi veġata ġaseġaġirito. Ĝai moġesina ġaveito tauna korikori tu, Vari Namona guruġana moġonina ġomi rekemi ai bene tanu-vesiriġu uranai.

⁶ Veġorikau tarimari baregori tu ma arari, a asi arari au ġegu ai, ġia tu ilaila moġo. Barau na tarimarima tu dia tauġanina murikana vetoġana eġitaiani. Maniġeri veġorikau tarimari na guruġa ta auna vari iatanai tu asi ġetore-kauato.

⁷ Senaġi ġeġitaguto, Barau na au ġauvei

eviniguto tu, mero tauğaniri kefiri asi ġelama-vägirito tarimari ġeri, mo tu irau bese tarimari ġeri, Vari Namona bana ġobata-iägia etato, ilailana Petero mero tauğaniri kefiri ġelama-vägirito tarimari ġeri ai, mo tu Iuda tarimari ġeri ai, Vari Namona bene ġobata-iägia etato kavana.

⁸ Korana Barau Iuda tarimari ġeri apostolo tarimana Petero ġena ġauvei nuğanai eġauveito-ġoi kavana tu, au irau bese tarimari ġeri apostolo tarimagu ġegu ġauvei nuğanai maki eġauveini.

⁹ Iakobo (o Iames), Petero ema Ioane tu rubu duğuna tarimari monai. Ĝia na au ġegu ai Barau ġena namo e varevare-bara ġeġita-leiato, benamo ġimari aroribari na au e Banabas ġeġabi-rukumato. Moğɑ anina tu, ġia ma nuğari mabarari ġesi ġekirato, Banabas ema au tu irau bese tarimari ġeri ai, ma ġia tu Iuda tarimari ġeri ai beġe iaġoni.

¹⁰ Guruğɑ sebona moğɑ ġai ġevinimato tu ġekirato, asi ġeri-ġari tarimari bağana tuğamaġiri e bağana vaġa-kavari ġetato. Senaġi mai veiġa tu au tauğegu na maki bana veia veġata atoni veiġana.

*Paulo na Petero ekira-feiato, korana veiġa
gofaġofana eveiato nai*

¹¹ Petero Antioka ġana eiaġomato neganai tu, au na ġoirana ġutu-ġutunai akira-matana matanaito, korana ġia na veiġa eleaiato nai.

¹² Tovotovonai Iakobo na etuğurito tarimari Petero ġenai roġosi roġo beġere laġasi neganai, Petero tu irau bese tarimari ġesi ġeġaniġani vegogoto-ġoi. Senaġi Iakobo na etuğurito Iuda

tarimari ġevotuto nai, ġia tu irau bese tarimari fakari na ma eraka-veġitato. Petero irau bese tarimari fakari na eraka-veġitato, korana mero tauġaniri ġelama-vaġirini veiġana ġekorana-iägiani tarimari, Iuda tarimari, gariri eveito nai.

¹³ Iuda tarimari kotari maki Petero ġesi ġesebonato, be Petero ġena mo veiġa ġofaġofana ġeveisato. Ma Banabas maki ġia ġeri mai ġofaġofa maġurina na, be ġia maki ġeġofa-darereato.

¹⁴ Senaġi au ġegu ġitaġitai ġia tu Vari Namona maġurina korikorinai tu asi ġerakato-ġoi naima ġia mabarabarari matari ġutuġuturi ai au na Petero akira-matana matanaiato, akirato, “Goi tu Iuda tarimamu, senaġi Iuda tarimari ġeri sene maġurinai tu asi otanuni, a ġoi tu irau bese tarimari ġeri tanu-maġurinai otanuni. Ma kara dainai tu irau bese tarimari ovaġa-naġirini, Iuda tarimari seneri ġeri taravatu lorinai beġene tanu otoni, ei?”

Iesu bevaġa-moġoniani tarimana na moġo, Barau na vei-lobukalobuka tarimanai bekiraġiani

¹⁵ Aba, ġita Iuda tarimara tu Iuda korikoriri ġerina taġorato. Ĝita tu dia irau bese tarimari ġerina taġorato. Irau bese tarimari tu vei-rakava tarimari.

¹⁶ Ma ġita Iuda tarimara tu ribara, Barau na tarimarima tu dia taravatu na ekiraġirini veiġari ġekorana-iägi ginikaurini nai, ekirarini, asi ġeri vei-rakava etorini. Asiġina. Ĝia tu Keriso ġenai ġeveġabidadamani naima ekirarini, asi ġeri vei-rakava etoni. Ĝita maki moġesi. Keriso Iesu tavaġa-moġoniato naima Barau ekirato, asi ġera

rakava etato. Dia taravatu na ekirağirini veiğari takorana-iağı ginikaurini dainai. Asiğina. Keriso ġenai taveğabi-dadamato nai. Korana tu taravatu ekorana-iağı ginikauani tarimana ta Barau na tu asiğina ġinavaġi beğabi-rağeani. Asiğina moġo.

17 Bema ġita Iuda tarimara tavekwaragħini, taurani, Keriso ġesi bitana sebona, be Barau na bene ġabi-rağera taton i nai tu, ġita tauğera tavevaġafoforini, ġita tu vei-rakava tarimara. Moġa anina tu, Keriso eiaġomato vei-rakava benema vaġabaregoa ba? Asiğina ġinavaġi!

18 Bema au na mo taravatu, asi tauri ai avaġa-iaġorito dagarari, ma navaġa-rugħa ġenogħoiri atoni nai, au tu moġoni vei-rakava tarimagu, taravatu asi akorana-iaġiani.

19 Korana taravatu akorana-iaġirito-ġoi maġurini au tu varau amaseto, be taravatu au na asi ma bakorana-iağı ġenogħoiani. Taravatu akorana-iaġiato-ġoi maġurinai au tu amaseto anina tu, Barau ġena moġo bana tanu uranai.

20 Au tu Keriso ġesi ġesatauro-sebonagħu; dagħara sebona tu, roġo maġuri atanuni, senaġi mai tu dia au tauġegu ġegu maġuri. Asiğina. Mai tu Keriso au nuġagu ai maġuri etanuni. Au mai tauġani nuġanai mai maġuri atanu-iaġiani maiġa tu, Barau Natuna ġenai aveġabidadamani lorinai atanuni. Mai Barau Natuna na au eura-vinigħu, ma au maġuri bana ġabia ġana, tauġena ġena maġuri evini-fitoġgħiato.

21 Au na Barau ġena namo e varevare-bara tu asi atore-veġitàian. Asiğina ġinavaġi. Korana bema tarima ta na taravatu bekorana-iaġiani nai,

vei-iobukaiobuka tarimanai beiāgoni neganai,
Keriso tu bere mase-kava, asi ġena namo ta.

3

*Taravatu tana korana-iāgi, ba vegabidadamai
moġo bisini tanu*

¹ Ĝomi Galatia tarimami babomi! Iesu Keriso satauro ai ġeikoko-kauato varina tu au ġegu ġobatai, be matami ġutuġutunai akiraġi-fofori ginikauato. Ma ġomi mai tu kamara ġora tarimana na ġemi tuġamaġi bemeġa-veġonuri maia, ei?

² Au aurani, mai dagara sebona ġomi na ġokira-varagu: Ĝomi na Iauka Veaġa tu taravatu ġokorana-iāgi ginikauato nai ġoġabiato, ba Keriso Varina Namona ġoseġaġiato, benamo ġovaġa-moġoniato nai ġoġabiato?

³ Ĝomi tu moġoni boġo babo-korikori, ei? Ĝomi maġuri variġuna dabaranai raka tu Iauka Veaġa ġena seġukai ġosinaiato, maitoma ġomi ġourani, magona tauġemi ġemi kokore ai boġono ġoitaġoa ġoton?

⁴ Be, ġomi mo meto ma midigumidigu tu ġoġitaġo-kavarito, asi ġeri namo ta? Senaġi mo meto ma midigumidigu, au ribagu tu, asi ġoġwa-kavarito.

⁵ Ma nadanaġimi atoni, Barau na ġomi Iauka Veaġa evinimini e fakami ai nuġa-farevaġi veiġari boruri eveirini, korana ġomi na taravatu ġokorana-iāgi ginikauani nai ba? Ba Keriso Varina Namona ġoseġaġiani, benamo ġovaġa-moġoniani dainai?

6 Ġotuġamaġi-ġenoġoi, Aberahamo ġotuġamagħia: “Gia tu Barau na ekiragi-toreato għuruġana evaġa-moġoniato naima, Barau ekirato, ġia tu vei-iobukaiobuka tarimana, etato.”

7 Moġesina naima boġono riba, Barau ġegħabidadama-viniani tarimari ġereġari moġo Aberahamo natuna.

8 Buka Veaġai etore-guineato għuruġana na eki-raġiani, ekirani, ġo irai Barau na irau bese tarimari tu ġeri veġabidadama ġerina vau bekkirarini, asi ġeri rakava betoni. Moġesina naima, Aberahamo ġenai Vari Namona tu ekiragi-fofori guineato, ekirato, “Tanobara mabarabarari beseri tu, ġoi ġemuna vau vevaġa-namo beġe doġariani.”

9 Aberahamo na Barau eġabidadama-viniato, benamo Barau ġenana vevaġa-namo eġoitaġoato. Moġa ilailanai Barau ġenai ġeveġabi-dadamani tarimari mabarabarari tu, Barau ġena vevaġa-namo beġe ġabiani.

10 Taravatu ġekorana-iaġi ginikauani vau, Barau ġo iranai vei-iobukaiobuka tarimari ai beġe iaġoni ġetoni tarimari mabarari iatari ai tu rakava metona lelevaġina etanuni. Korana Buka Veaġai tu maiġesina ekirani, “Taravatu bukanai ġetorerito għuruġari asi ġekorana-iaġi vanagi-vanaġirini tarimari iatari ai tu rakava metona lelevaġina betanuni.”

11 Buka Veaġa na bevaġa-fofori ginikaua, taravatu bekorana-iaġiani tarimana Barau ġo iranai tu dia vei-iobukaiobuka tarimana. Korana “Barau beġabidadama-viniani tarimana tu vei-iobukaiobuka tarimanai beiāġoni, be-

bemağurini.”

¹² Taravatu tu irau veğata, ġia tu dia veğabidadama ġenana eiaġomani. Korana Buka Veaġa ekirani, “Taravatu ekorana-iägi ginikauani tarimana tu taravatu ġenana moġo maġuri beġabiani.”

¹³ Senaġi ġita tu taravatu ġena rakava metona lelevaġina ġenana Keriso na varau evoi-vaġirato. Ĝita tu ġia tauġena na eruġa-boroġirato, benamo mo rakava meto lelevaġina tu ġia na eġabiato. Korana Buka Veaġai etoreato, ekirani, “Ĝau ai ġetou-kaurini, ġemaseni tarimari mabarabarari iatari ai tu Barau na rakava meto lelevaġina etore-kauani.”

¹⁴ Keriso na ġita taravatu ġena rakava meto lelevaġina ġenana evoi-vaġirato, tauna korikori tu, Barau na Aberahamo vevaġa-namo eviniato, mo vevaġa-namo moġa tu irau bese tarimari na maki Iesu Keriso ġenana beġene ġabia uranai. Korana mo dabarai tu, Barau na ekiraġi-toreato Iaukana tu Iesu Keriso beġe vaġa-moġoniani tarimari mabarari na maki beġe ġabiani.

*Barau ġena taravatu na Barau ġena guruġatore
guinena asi ilaila bekoki-fitoġaiani*

¹⁵ Tarikakagu mabarami, tarimarima ġera tanu-maġurinai guruġa vaġa-ilailana ta naki-raġia. Vaġa-ilailana tarimarima ġera kiraġitore guruġana emoġonini, benamo tavaġa-ruġaiani nai tu, mo guruġatore moġa tarima ta na asi ma bekira-fitoġaiani o iatanai guruġa boruna ta asi ma betore-kauani.

16 Barau na mo guruğatore guruğari tu Aberahamo ema Aberahamo besena sebona moğō ġeri ai ekiragirito. Buka Veağai etoreato guruğana tu dia maiğesi ekirani, “Goi besemu ġutumari ġeri,” korana moğesi bere kira tu tarimarima ġutuma bere kiragiři; senaġi ġia tu ekirani, “Goi besemu sebona ġenai.” Mai tu tarima sebona kwariġutu moğō ekiragiani, mo tu Keriso ġereğana moğō ekiragiani.

17 Au na kara akiragiani tu iniġa: Barau ġena guruğatore guruğana Aberahamo tu evini-guineato; ma laġani sinau vasivasi ma gabana toitoi (430) evanaġiato murinai vau, Barau na taravatu evaġa-rugħiato. Ma vau ema ruġato taravatuna na Barau ġena guruğatore guinena moğā tu asiġina ġinavaġi bekoki-fitogħaiani, ben-ammo Barau ġena guruğatore moğā tu asi taunai bevaġa-iäġoani. Asiġina ġinavaġi veġata.

18 Bema Barau na evinirato dagarana tu taravatu bita korana-iäġi ginikauani vau bita ġabiani nai tu, mo bita doğariani dagarana moğā tu, ribara, dia ekiragi-toreato maġurinai bita doğariani. Senaġi Barau tu ġena namo e varevare-barai eguruğ-a-toreto, ma Aberahamo eviniato.

19 Bema moğesi nai tu, kara dainai taravatu eiaġomato? Taravatu eiaġomato anina tu, tarimarima na Barau ġekira-sirivagħiato-ġoi maġurina, moğā tu taravatu na bene vaġa-fofori ginikaua. Ma Barau na mai taravatu tu dia betanu-vanaġi vanaqini etato. Asiġina. Mai taravatu tu betanu-iäġoni mo, Aberahamo natuna bemaġurini vau bea magoni. Korana Barau ġena

mo guruğatore tu ġia ġenai eveiato. Mai taravatu tu Barau na aneru ta eviniato. Benamo mo aneru na tu Barau ma tarimarima vefakari ai eruğato tarimana eviniato. Ma mo vefakari ai eruğato tarimana na tu, ġita ġerai ekiraġi-foforiato, bitana korana-iäġia ġana.

20 Bema tarima sebona moġo eġauveini nai tu, vefakai eruğani tarimana tu asi ġena ġauvei. Ma Barau mainai tu ġereġana moġo, e ġereġana moġo eguruġa-toreto.

Taravatu anina tu kara?

21 Be, moġa tauna tu, taravatu na Barau ġena guruğatore guruğana ekira-fitoġaiani? Asiġina ġinavaġi. Korana bere Barau na tarimarima taravatu ta bere viniri, benamo mo taravatu ġenana tarima maġuri begere doġaria nai tu, moġoni, ġita tu taravatu korana-iäġi-ginikauna ġenana, vei-lobukaiobuka tarimarai bitara iaġo.

22 Senaġi Buka Veaġai etoreato guruğana na ekiraġi-foforiani, ekirani, “Mai tanobara mabarabarana tu vei-rakava ġena seġuka gaburenai etanuni.” Moġa lorinai kara Barau na ekiraġi-toreato dagarana, moġa tu Iesu Keriso ġenai bita veġabidadamani vau bita doġariani. Moġa tauna tu, Keriso bevaġa-moġoniani tarimana tu Barau na ekiraġi-toreato varevarena beviniani.

23 Iesu ġenai veġabidadama maiġa roġosi roġo bere fofori nuġanai, tovotovonai ġita tu taravatu ġena seġuka gaburenai tatanuto-ġoi, taravatu na ebiri-ġaurato mo, Iesu ġenai veġabidadama Barau na ma ema vaġa-foforiato.

24 Be, taravatu na tu ġita eguine-iaġirato mo, Keriso eiaġomato, benamo ekorito. Moġa anina, ġita tu Iesu ġenai bita veġabidadamani vau, Barau bekirani, ġita tu asi ġera rakava betoni.

25 Initoma tu veġabidadama ġena nega beraġasi, naima taravatu na ġita tu asi ma beġori-kaurani.

Veġabidadamai Barau natunai bita iaġoni

26 Ĝomi mabarabarami tu Barau natuna, koraṇa tu Keriso Iesu ġenai ġoveġabidadamani bene.

27 Ĝomi babatiso ġoġabiato tarimami mabararami, Keriso ġesi ġosebonato, be Keriso nuġanai ġotanuni.

28 Ĝomi mabararami fakami ai ta tu asi ġemu irau ta. Goi tu Iuda tarimamu o irau bese tarimamu, tuġu-rakaorakao tarimamu o fakai otanuni tarimamu, vavine o tau, senaġi ĝomi mabararami tu sebona moġo. Keriso Iesu ġesi ġosebonato nai, ġomi mabararami tu sebona kwariġutu moġo.

29 Bema ġomi Keriso ġena tarimarima nai, ġomi tu Aberahamo besena, ema Barau na ekiraġi-toreato dagarana maki boġo ġabiani.

4

Vetuġunaġi tauna tu irau, ma natuna korikoriri maki irau

1 Au tu iniġesi akirani: Mero misina ta, bema ġia roġo mero kei neganai, tamana na eviniato dagarari mabarabarari asi roġo beġaunarini. Aba, mo dagara mabarabarari tu ġia ġena farefare, senaġi ġia tu roġo mero kei, naima ġia na asi roġo beġaunarini. A ġia tu tuġu-rakaorakao tarimana kavana roġo betanuni.

2 Mo mero misina benariani tarimari, ema mo ġena dagara beğe ġita-ġaurini tarimari ġeri veġitaġau gaburenai rogo betanuni, beiāgoni mo, tamana na ekiraġi-toreato ġarona bea ġabiani.

3 Ĝita maki moġesina, rogo mero misira e kekenira misira negari ai tu, taravatu irauirau e tanobara barauri ġeri tuġu-rakaorakao merora e kekenirai taiaġoto.

4 Senagi Barau na evirigiato ġarona evotuto nai, Barau na Natuna etuġu-iāġomaiato, vavine ta ġenana ema maġurito. Barau Natuna etuġu-iāġomaiato maiġa tu, taravatu ġena seġuka gaburenai ema maġurito.

5 Ĝia taravatu ġena seġuka gaburenai ema maġurito korana tu, taravatu ġena seġuka gaburenai tatanuni tarimarama benema voi-ġenogoira, benamo Barau natunai bisini iaġo ġana.

6 Ĝomi tu moġoni Barau natuna. Moġesi naima Barau na Natuna Iaukana etuġu-mariġoato, ġita tata lorurai o nuġarai eraka-toġato, ma etanuni. Mo Iauka moġa ġita lorura ġuturi na ekea-rosini, ekirani, “Tamagai, Tamagai!” etoni.

7 Moġesi naima ġomi toma tu dia taravatu ġena tuġu-rakaorakao tarimami. Asiġina. Ĝomi toma tu Barau natuna. Ĝomi tu moġoni Barau natuna lorinai, Barau na natuna bevinirini dagarari mabarabarari tu ġomi na maki boġo ġabirini.

Paulo na Galatia tarimari etuġamagi-baregorito

8 Guinenai ġomi na Barau roġosi roġo boġoro ribaia neganai, ġomi tu ġofaġofa barauri ġotomarakariġo vinirito-ġoi, (ġia tu ġima veiveiri dagarari mogħo), ġia ġeri tuġu-rakaorakao tarimari ai ġoiaġoto.

9 Senaġi toma tu, Barau boġoma ribaia, ba nakira, Barau na ġomi bema ribami. Ma kamasi nai tu taravatu moiramoirari, asi tauri dagarari ma ġokorana-iäġi ġenogħoiri ġotoni? Ĝomi ġourani tu, maniġeri taravatu na ma beġene barubaru-tarimi ġotoni, ei?

10 Ĝomi tu ġaro e ġue, vereko ġarori e laġani tari ġotuġamaġi-baregorini e ġokorana-iäġi baregorini.

11 Au ġomi ġemi veiġa aġitarini tu, mai ama tuġamaġi-garini. Akirani, au ġomi ġemi ai tu, betaġu avekwarāġi-kavato banaġu atoni.

12 Tarikakagu mabarami, anoġimini, au kavana boġono vei, korana au maki taravatu aiaġuiato nai, ġomi kavana aveito bene. Ĝomi na au ġegu ai veiġa rakavana ta tu asi ġoveiato.

13 Ĝomi maki ma ribami, au tovotovonai ġomi Vari Namona au na aġobata-vinimito tu, mo keve ta na eġabiguto, benamo maninai tatanuto-ġoi nai.

14 Aba, au ġegu ai mo keve moġa tu, ġomi ġemi ai vetovonaġi baregona ta, senaġi asi ġogħita-fitōġagħu, e asi ġoragħakwane-moġovaġigħu. A ġomi na au tu Barau ġena aneru ta boġoro ġabi-raġea ilailanai ġoġabi-raġegħu. Ma au tu noġa moġo Keriso Iesu tauġħanina korikorina noġa ġoveigħu.

15 Ġomi ġemi iaku e verere maki barego. A toma tu kamasi, mo iaku e verere tu aiġeri, ei? Mai tu moġoni aguruġani, mo negai bema boġoro ura, matami ġoġib-o-vägiri, benamo au ġovinigu boġoro si nai tu, ġoro ġib-o-vägiri, benamo boġoro vinigu.

16 Toma tu kamasi? Guruġa moġoniri akiravaramini nuġanai tu, ġemi vetari tarimanai ma boġo väga-iaġogu?

17 Maniġeri ġofaġofa tarimari na ġomi ġemi ai ura tu barego lelevaġina ġetoreani, senaġi ġia ġeri tuġamaġi e ura tu asi rorogoto. Ĝia ġeri ura baregoni ġeveiani tu, ġomi ġai ġemana moġo boġono raka-veġita, benamo ġia ġeri ai beġene ġabi-vanaġimi ġetoni. Ma ġia na beġene ġabi-vanaġimi, be ġia boġono ura-viniri ġetoni.

18 Vanaġivanaġi tarimarima namo beġene ġabia uranai, bita uravini-baregorini tu namo vedaurea. Ma namo bene ġora ġana, tarimarima bouravini-baregorini maġurina tu, dia au ġoiragu ai moġo boġono veia. Asiġina.

19 Natugu, ġomi tu au na atuġamaġi-kaumini. Au tu ġomi urami ai, be noġa vavine ma baniri na mero ġeruġu-vägirini ġetoni nai, midigu ġeġabirini kavana, au midigu aġanini. Mai midigumidigu tu baġabi-iaġoani mo, Keriso vetoġana korikori ġomi ġemi ai bevetoreni.

20 Initoma au ġegu ura barana tu, ġomi sevimi ai barasi ruġa-tari, be garogu bara kefoa, bara väga-kava ginikaumi. Korana au ġomi ġemi ai tu mai ama daradarani, asi aribani, kamasi bavaġa-kavamini.

Hagar ma Sara

21 Ġomi taravatu gaburenai tanu ura-dikana ġo'veini tarimami na ġokira-varagu. Ġomi taravatu na kara ekiraġiani guruġana tu ġoseġaġi-ginikauani ba?

22 Buka Veaġa tu maiġesi etoreato: Aberahamo natuna tu ruarua, ta tuġu-rakaorakao vavinena ġenana emaġurito, ma ta tu vavine fakana, dia tuġu-rakaorakao vavinena, ġenana.

23 Tuġu-rakaorakao vavinena ġenana emaġurito merona tu, Aberahamo e Hagar ġegena-vegogoto, monana egorato. Senaġi vavine fakana ġenana emaġurito merona tu, Barau ġena guruġatore lorinai emaġurito.

24 Mai vetoġa maiġeri tu guruġa vaġa-ilailari veiġari moġo. Mai vavine ruarua maiġeri tu, Barau ġena kirāgitore ruarua ġevaġa-foforirini. Hagar tu Barau ġena kirāgitore ta Sinai Ĝorona na eiāgomato dagarana ekiraġiani, ma ġia na eruġa-vagħirito tarimari tu tuġu-rakaorakao tarimari.

25 Mai guruġa “Hagar” tu Arabia tarimari na Sinai Ĝoronai ġekiraġiani. Ema Hagar maki toma etanuni Ierusalemana vetoġana kavana. Korana mai Ierusalema sitina e Ierusalema tarimari tu tuġu-rakaorakao tarimari.

26 Senaġi gubai etanuni Ierusalemana tu faka. Ma ġia tu ġita sinara.

27 Buka Veaġai tu maiġesina ekirani,
“Vavine gabanimu,
mero asi oġabini vavinemu,
e mero ġabi midiguna asi ribamu vavinemu,
noiaku e noverere!
Korana tu ġaraġona na eiāġuiato vavinena
natuna tu ġutuma gorogoro,

ma ġaraġona na asi eiaġuiato vavinena natuna tu
asi vovoka.”

28 Tarikakagu mabarami, ġomi tu Isako kavana.
Barau ġena guruġatore lorinai, Barau natunai
ġoiaġoto.

29 Mo negai Aberahamo e Hagar ġegena-vegogoto
nai, egorato merona na Iauka Veāga ġena seġukai
emaġurito merona evaġa-midigu midiguato,
mōgesi kavana maitoma maki mo veiġa sebona
egorani.

30 Senaġi Buka Veāgai etoreato guruġana tu kara
etoni? Ĝia tu ekirani, “Mani tuġu-rakaorakao
vavinena ma natuna ġesi tu ġomi sevimi na
boġono lai-veġitari. Korana vavine fakana
natuna ġena farefare mani tuġu-rakaorakao vavi-
nena natuna ġesi tu asi veġata beġe ġauna-
vegogoani.”

31 Ma, tarikakagu, ġita tu dia tuġu-rakaorakao
vavinena natuna. Asiġina. Ĝita tu vavine fakana
natuna.

5

*Taravatu irauirauri ġeri tuġu-rakaorakao tari-
mari ai asi ma boġono iaġo*

1 Ĝita tu bitana faka uranai, Keriso na tarav-
atu misimisiri ġerina eruġa-vaġirato. Be boġono
ruġa-gigitari. Ma tauġemi mani Iuda tarimari ġeri
taravatu misimisiri e vereko irauirauri ġeri tuġu-
rakaorakao tarimami ai asi ma boġono vevaġa-
iaġo.

2 Ĝoseġaġi! Au Paulo na akiramini, bema ġomi
tauġanimi kefiri beġe lama-vaġirini nai tu, Keriso

na ġita bene ruġa-vaġira ġana, kara eveiato, moġa tu asi ġena seġuka ġomi ġemi ai.

³ Ema mani deidei tauġaniri kefiri beġe lama-vaġirini tarimami tu navaġa-guruġami, ġoseġaġi. Ĝomi tu taravatu mabarari misikose boġono korana-iaġi ginikauri veġata.

⁴ Bema ġomi ġokirani, taravatu boġono korana-iaġi ginikaua, be Barau ġoiranai vei-iobükaibuka tarimami ai boġono iaġo ġotoni tu, tauġemi mogħi Keriso ġenana ġoveġabi-ġerevaġini. Ema ġomi tu Barau ġena namo e varevare-barā ġenana ġoveġitani.

⁵ Iauka Veaġa ġena seġukai Barau ġenai taveġabidadamani, ema tavaġa-nogani, Barau na vei-iobükaibuka tarimara benesi ġana.

⁶ Keriso Iesu ġesi esebonato tarimana tu tauġanina kefina ġelama-vaġiato ba asi ġelama-vaġiato tu asi ġeri irau ta; mai veiġa ruarua ġerina namo ta asi beġorani. Dagara baregona korikori tu veġabidadama, mo veġabidadama na veuravini evaġa-foforiani.

⁷ Ĝomi tu raga-iruirus ai ġoraga-ginikauto-ġoi. Ma kamara deikara na ġoiramni easi-kouġauato, benamo toma tu guruġa moġonina asi ma ġokorana-iaġiani?

⁸ Mani vevaġa-ura veiġana maniġa tu dia ġomi ekeamito Barauna ġenana eiaġomani.

⁹ Boġono riba, farao evaġa-tuburini muramurana kotuna na farao evaġa-tubu baregoani.

¹⁰ Barau ġenai ġegu tuġamaġi tu atorekau-gwaġiġiani, korana ribagu, ġia na bevaġakavamini, benamo iaunega boruna ta asi ma

bođo ġabi-raġeani. Mani ġomi evaġa-tuġamaġi daradaramini tarimana maniġa tu, ġena veiġa voina metona bedoġariani veġata.

11 Tarikakagu mabarami, bema au na mero tauġaniri kefiri lamavaġi veiġana initoma roġo aġobata-iaġiani nai, au karase nai tu roġo ġevaġa-midigu midiguguni? Bema au na mero tauġaniri kefiri lamavaġi veiġana roġo bara ġobata-iaġia nai tu, Keriso ġevaġa-satauroato varina aġobata-iaġiani, mainana tarimarima nuġari tu asi bere vaġa-metori.

12 Ĝomi ġemi tuġamaġi ġevei-veġonu veġonurini tarimari maniġeri, namona tu tauġeri na seuri beġene farari.

13 Moġoni, tarikakagu, ġomi Barau na ekeamito tu, taravatu irauirau korana-iaġiri ġerina boġono raka-faka ġana. Ma ġomi tata tu dia taravatu gaburenai ġotanuni, senaġi fakai ġotanuni. Mani fakai ġotanuni dainai tu, tauġani ġena ura rakavari boġono korana-iaġiri ba? Asiġina ġinavaġi! Ĝomi tu ma veuravinimi ġesi karomi ġesi boġono vevaġa-kava, e karomi ġeri ve-tuġunaġi boġono iaġo-vini.

14 Taravatu mabarabarari tu taravatu guruġana sebonai moġo Barau na evaġa-iaġoato, ekirato, “Sevimu tarimana bono ura-vinia, ġoi tauġemu oveura-vinini ilailanai.”

15 Bema ġomi tauġemi karomi tata ġesi moġo boġo vekira-ġarama ġaramani e boġo vevaneni nai tu, boġono venari, korana karomi ġesi tauġemi moġo boġo vevaġa-rakavani, benamo veġabidadama na boġo ketoni garina.

Tauğani ġena veiġa e Iauka ġena veiġa

16 Au tu iniġesina akirani: Iauka Veaġa na ġemi maġuri bene guine-iaġiri, be tauğani ġena ura rakavari asi boġono korana-iaġiri.

17 Ĝita ribara, tauğani na euravini-baregorini veiġari, Iauka na tu asi eura-vinirini, ema Iauka na euravini-baregorini veiġari, tauğani na tu asi eura-vinirini. Gia tauri ruarua tu ġevevaġini. Moġesina naima, ġoi na veiġa namori bono veiri otoni veiġari tu asi oveirini.

18 A bema ġoi Iauka na eġori-kaumuni nai, ġoi tu dia taravatu gaburenai otanuni.

19 Tauğani na euravini-iaġirini veiġari tu maiġeri: Mata-boraġa veiġari, veiġa mirori, kima veiġari,

20 kwaivakuku toma-rakariġo, ġora e meġameġa, vebaruvini, vevane, mama, niaraniara, arana beġene vaġa-raġea etoni veiġari, veġareveġare, vevare-kirakira veiġari,

21 dagara mata-kifikifari o mata-ġaniġaniri, niuniu ema ġoreġore, ma veiġa irauirau maiġesi kavari. Guinenai akira-toreġaumito kavana, toma maki akira-toreġaumini, maiġesi veiġari beġe veini tarimari tu, asiġina ġinavaqi Barau ġena Basileia nuġanai beġea raka-toġani.

22 Senaġi Iauka ġwaġwana tu maiġeri: Veuravini, iaku, maino, vevaġa-gwaġiġi, veiau-namo, nuġa-namo, vetuġamaġikau,

23 nuġa-ġavemuko o manau, ema nuġa-gwaġiġi. Maiġeri veiġa tu taravatu na asi ekourini, asi taravaturi.

²⁴ Keriso Iesu ġena tarimarima korikori ve-toğana tu maiġesi: Ĝia tu tauġani na eġabiraġe-baregorini dagarari e euravini-iaġirini dagarari mabarabarari eikoko-kaurito satauro tuġunai Keriso ġesi.

²⁵ Bema ġita Iauka Veāga na ġera maġuri eguine-iaġirini nai tu, Iauka Veāga ġena dabarai maki bisini raka.

²⁶ Ĝita tauġera asi sivekiraġi-varaġevaraġe, e karora nuġari asi sivei-barubaruri, ema karora tata ġeri ai dagara tari moġeri asi simata-ġaniġani-iaġiri.

6

Ekalesia karomi ġesi boġono vevāga-kava

¹ Tarikakagu mabarami, bema fakami ai tarima ta na veiġa eleaiani ġoġitaiani nai tu, Iauka Veāga na ġemu maġuri eguine-iaġioni tarimamu na nuġamu ma manauna ġesi bono vaġa-kavaia, ġena maġuri bono toto-iobukaia maia. Senaġi ġoi tauġemu maki bono venari. Asi namo Satani na ġoi maki beriba-ġanimuni ġesi.

² Karomi tata ġesi boġono vevaġa-kava, ġemi meto boġono ġwa-barabarari, korana moġesi boġo veini tu, Keriso ġena taravatu boġo korana-iaġi ġitakauani.

³ Bema tarima ta tauġena bevetuġa-maġini, ġia tu tarima korikori betoni, a nuġanai ġia tu asi ġeċiaviani tarimana. Ĝia tu tauġena kekei moġo eveġofaġofa-iaġini kekei.

⁴ Tarimarima mabarari tu tata ġeri veiġa e maġuri beġene vetau-ginikauri. Benamo moġa

murinai vauro tata ġia tauġena ġena maġuri namona iakuna bene vei. A dia ġia ġena maġuri namona tarima ta ġena maġuri gesi bene vaġavetovoa.

⁵ Korana tu tarima tata ġereġana na ġena maruna metona bene ġwaiia.

⁶ Tarima ta deikara riba eġabini Barau ġena għruġai tarimana tu, ġia ġenai kara etanuni dagħarari kota ġena vevaġa-riba tarimana bene varevarevinia.

⁷ Tuġamaġi kererer na asi beġene ġabimi. Barau tu asi boġo ġofaiani. Tarimarima tu kara ġuena evaroani, benamo moġa ġwaġwana ġereġana moġo eġabiani.

⁸ Tauġani ġena ura rakavari ekorana-iaġirini tarimana tu, tauġani ġena ura rakavari ġerina maġuri rakava kwaikwaina e mase bedoġaririni. A Iauka Veaġa ġena veiġa namori ekorana-iaġirini tarimana tu, Iauka Veaġa ġena veiġa namori ġerina maġuri vanaqivanaġi beġabiani.

⁹ Moġesina naima veiġa namori veiveiri ai asi bitana gau. Korana veiġa namori veiveiri asi bita vaġa-ketoani nai tu, kwakwa negana korikorinai tu ġaniġani bita kwa-doġarini.

¹⁰ Moġa lorinai ġita ġera mai nega namonai tu tarimarima mabarabarari ġeri ai veiġa namori bisini veiri. Ma mai veiġa namori tu Keriso ġenai ġeveġabidadamani besena mabarabarari ġeri ai tu bisini veiri veġata.

Dia kefi lamavaġi ġenana maġuri boġoitagoani

11 Mai fefa tu au tauğegu na batorea ġomi ġemi. Ġogitaiani, mai guruğā-matari baregori atorerini mai fefai.

12 Ġoseğāğı, ġomi tauğanimi kefiri beğene lama-vağiri guruğari ġeveis-gwadarini tarimari, maniğeri tu tauğani murika na dagarari koriri ġevekokoroku-iağirini tarimari. Mani tarimarima maniğeri tu Keriso ġena satauro dainai beğe vağā-midigu midigurini garinai maniğesi ġeveini.

13 Tauğaniri kefiri ġelama-vağirini tarimari na taravatu tu asi ġekorana-iağiani. A ġia tu ġeura-baregoni, ġomi tauğanimi kefiri beğene lama-vağiri ġetoni. Ġia ġeura-dikani tauna korikori tu, ġomi tauğanimi kefiri beğe lama-vağirini nai, beğene veiavi ġana.

14 Au dagara ta vekokorokuna tu asığina ġinavağī baveini, a au tu ġita ġera Vereğauka Iesu Keriso ġena satauro moğō bavekokoroku-iağiani. Korana mai satauro ġenana tanobara dagarari au ġegu ai tu ġemaseto satauro tuğunai, ema au maki tanobara dagarari ġeri ai tu amaseto satauro tuğunai.

15 Mero tauğaniri kefiri ġelama-vağirini nai, namo ta asi beğorani, ema mero tauğaniri kefiri asi beğe lama-vağirini nai, maki namo ta asi beğorani. Korana dagara baregona sebona Barau ġenai tu, Barau na tarima variğū geragerarai evağā-iağorani.

16 Mai mağuri maiğā beğe tuğamağiani e beğe korana-iağiani tarimari tu Barau ġena tarimarima o Isaraela tarimari korikori; ġia iatari ai maino e vevetuğāğwa bene tanu.

17 Maitoma beiağoni, tarima ta na au meto

asi ma bene vinigu, korana Iesu ġebaru-viniani tarimari na ġekwariguto, be ġegu giri tauġanigu ai aġwa-rakaorini, moġeri na ġevaġa-foforinai, au tu Iesu Vereġauka ġena vetuġunaġi tarimana korikorina.

¹⁸ Tarikakagu mabarami, ġita ġera Vereġauka Iesu Keriso ġena namo ma varevare-barā ġomi mabarami iaukami ġesi bene tanu. Amen.

GINITAĞO VARIĞUNA
The New Testament in the Sinaugoro Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sinaugoro long Niugini

Copyright © 1995 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Sinaugoro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

a998e4ce-f2f7-5577-968e-5d2feef358f1